

JUDr. **Stanislav Polčák**

advokát

ČAK: 11590
tel: 734 588 408
email: polcak@email.cz
ID dat.schr.: **z84fstx**

sídlo AK:

Řehenice - Malešín 10
251 67 p. Pyšely

pobočka:

Fügnerovo nám. 1808/3
120 00 Praha 2

ÚSTAVNÍ SOUD
Joštova 8. 660 83 Brno

Došlo
dne: **- 8 -10- 2020**

Vyřizuje:

krát Přílohy:

4
Praze dne 8.10.2020

zn.: --- **nepředchází**

dat.schr.: **z2tadw5**

Ústavní soud ČR

Joštova 625/8
660 83 **Brno-střed**

Ústavní soud ČR

Navrhovatel: **skupina senátorů,**
za něž jedná senátor **Ivo Valenta**, jenž udělil plnou moc k zastupování před
Ústavním soudem

JUDr. Stanislavu Polčákovi, advokátovi
AK Řehenice 10, 251 67 Pyšely, dat. schr.: **z84fstx**

Účastník řízení: **Vláda ČR**

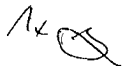
N Á V R H

podle čl. 87 odst. 1 písm. b) Ústavy ČR

**na zrušení části krizového opatření Vlády ČR
dle usnesení č. 958 ze dne 30.9.2020, bod II.3.,
publikovaného pod č. 392/2020 Sb.,**

omezení výkonu náboženské svobody

spolu s návrhem na přednostní projednání
(§ 39 zákona o Ústavním soudu)

Dvojmo

Přílohy:

Podpisová listina senátorů - 11 listů
Plná moc

Nepředchází

I. Předmět návrhu

1. Navrhovatel – skupina senátorů – (dále jen „**navrhovatelé**“) je podle Ústavy ČR a zákona o Ústavním soudu oprávněn Ústavnímu soudu ČR předložit k posouzení otázku protiústavnosti právního předpisu. Toto své oprávnění navrhovatelé využívají, když namítají, že dále vymezená část usnesení Vlády ČR (dále jen „**vláda**“) č. 958 ze dne 30.9.2020, publikovaného pod č. 392/2020 Sb., omezující pod bodem II.3. výkon náboženské svobody, stojí v rozporu s kautelami ústavního pořádku. Toto vládní opatření bylo vydáno v návaznosti na vyhlášení nouzového stavu (usnesením vlády č. 957 ze dne 30.9.2020 dle čl. 5 a 6 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, vyhlásila vláda ode dne 5.10.2020 na dobu 30 dnů pro území České republiky z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru /označovaný jako SARS CoV-2/ na území České republiky nouzový stav) a ve smyslu § 5 písm. a) až e) a § 6 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů, pro řešení vzniklé krizové situace, rozhodla o přijetí krizových opatření, tímto ve smyslu ustanovení § 5 písm. c), § 6 odst. 1 písm. b) a § 6 odst. 2 písm. b) krizového zákona.
2. Návrh směřuje proti článku II. bodu 3, který stanovuje, že vláda „*omezuje účast na bohoslužbě tak, že se jí účastní nejvýše tolik osob, kolik je míst k sezení, nejvýše však 100 osob, a osoby, které se bohoslužby účastní, se převážně zdržují na místě k sezení, a to s výjimkou osob vedoucích bohoslužbu a jejich pomocníků, a v průběhu bohoslužby se nezpívá*“ (dále též jen „**napadené opatření**“). Pokud jde o napadenou část, navrhovatelé pokládají za protiústavní především omezení počtu osob na bohoslužbách limitem 100 osob a dále zákaz zpěvu při náboženských obřadech (viz petit - část VI.).
3. **Navrhovatelé zvolili při formulaci svého návrhu velmi restriktivní a zdrženlivý přístup při vytyčení k derogaci navržených části napadeného krizového opatření vlády.** Důvodem takového přístupu je mimořádnost situace, v níž se ocitla nejen Česká republika, ale také fakt, že akceptují zásahy vlády do ústavních práv, pokud jsou nezbytné a odůvodněné v kontextu vyhlášeného nouzového stavu.
4. Napadené opatření však podle navrhovatelů omezuje výkon náboženské svobody nad tyto meze akceptace vládních krizových opatření a stanovených restrikcí. Podle navrhovatelů stojí v rozporu jednak s ústavním pořádkem České republiky pro jeho nesouladnost s čl. 15 odst. 1 a dále s čl. 16 odst. 1 a odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen „**Listina**“), které stanovují, že „(1) Svoboda myšlení, svědomí a náboženského vyznání je zaručena. Každý má právo změnit své náboženství nebo víru anebo být bez náboženského vyznání.“ (čl. 15 odst. 1) a dále v čl. 16 odst. 1: „Každý má právo svobodně projevovat své náboženství nebo víru buď sám nebo společně s jinými, soukromě nebo veřejně, bohoslužbou, vyučováním, náboženskými úkony nebo zachováváním obřadu. (2) Církev a náboženské společnosti spravují své záležitosti, zejména ustavují své orgány, ustanovují své duchovní a zřizují řeholní a jiné církevní instituce nezávisle na státních orgánech.“ Navrhovatelé uvádí, že nebyly respektovány kautely pro dovolené omezení výkonu tohoto práva, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu veřejné bezpečnosti a pořádku, zdraví a mravnosti nebo práv a svobod druhých. Obdobný rámec je zakotven také na mezinárodněprávní úrovni (např. čl. 18 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech), když navrhovatelé dále vyzdvihují garance náboženské svobody, zakotvené v čl. 9 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „**Úmluva**“).
5. Navrhovatelé se domnívají, že **náboženská svoboda** s ohledem na její zakotvení v ústavním pořádku představuje spolu s dalšími základními lidskými právy a svobodami **materiální ohnisko našeho ústavního pořádku** (čl. 9 odst. 2 Ústavy ČR).

6. Navrhovatelé jsou aktivně legitimováni k navrhování abstraktního přezkumu usnesení vlády na základě § 64 odst. 2 písm. b) zákona č. 182/1993 Sb. o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o Ústavním soudu**“), podle něhož je skupina nejméně deseti senátorů oprávněná podat návrh na zrušení jiného právního předpisu nebo jeho jednotlivých ustanovení podle čl. 87 odst. 1 písm. b) Ústavy. Návrh je ve smyslu § 64 odst. 5 zákona o Ústavním soudu podepsán požadovaným počtem senátorů, což dokládáme podpisovou listinou v příloze.

II. Okolnosti vydání napadeného opatření vlády a význam rozhodnutí Ústavního soudu v rámci abstraktní kontroly norem

7. Navrhovatelé si přejí na tomto místě svého návrhu uvést, že by dokázali pochopit aspoň částečně předvídatelná pravidla k přijímání stanovených opatření v návaznosti na epidemiologickou situaci. Vydávaná opatření zejména v posledních týdnech nelze označit nijak jinak než jako chaotická, nahodilá, nepředvídatelná a s krátkou temporální účinností. Navrhovatelé očekávali, že nově vydaná opatření již budou účinná aspoň po určité delší časové období, že byla vydána s rozmyslem a při jasně stanoveném právním základu (viz rozsudek Městského soudu v Praze sp.zn. 14 A 41/2020). Namísto toho vládní opatření ze dne 30.9.2020 mají být nově nahrazena dalšími opatřeními, jejichž oznámení je avizováno na 9.10.2020. Navrhovatelé pak musí vyslovit obavu, zda pravým důvodem není snaha vyřadit Ústavní soud z přezkumu vládních opatření (srov. § 67 zákona o Ústavním soudu). Takovýto postup vlády má však dle navrhovatelů dopad na princip právní jistoty a obecně i na postulát právního státu, na který nelze rezignovat ani v nouzovém stavu, ba naopak! Právě v nouzovém stavu s dopadem na ústavní práva a svobody je nutné lpět na základních attributech legality, legitimacy a právního státu.
8. Navrhovatelé musí rovněž vyjádřit obavu podloženou nedávnými zkušenostmi, že opatření vlády budou dále upravována, což bude mít s ohledem na § 67 zákona o Ústavním soudu za následek neustálé změny petitu.
9. Zároveň navrhovatelé s ohledem na význam náboženské svobody a její povahu navrhují Ústavnímu soudu, aby v řízení, založeném tímto návrhem, pokračoval i přesto, že tímto návrhem napadené krizové opatření vlády bude nahrazeno jiným vládním krizovým opatřením či dotčená část již přestane být předmětem vládních zásahů a omezení. Navrhovatelé jsou přesvědčeni, že z hlediska principu účinné ochrany ústavních práv a svobod je na místě, aby Ústavní soud tyto zásahy do materiálního ohniska ústavnosti projednal a rozhodl v rámci meritorního posouzení napadeného vládního opatření (či jeho změn) i po uplynutí doby, kdy bude vyvolávat přímé zamýšlené účinky.
10. Navrhovatelé pokládají za absurdní, aby se takové ochrany mohl dovolávat jedinec v případě, kdy období platnosti napadeného opatření sice již uplynulo, ale s ohledem na konkrétní dopad byť již aktuálně neplatných právních předpisů na jeho práva a právem chráněné zájmy, ovšem navrhovatelům jakožto privilegované skupině (menšině), povoláné přímo Ústavou k ochraně ústavnosti bylo odepřeno meritorní (věcné) rozhodnutí Ústavního soudu. Podle navrhovatelů není i přes znění § 67 zákona o Ústavním soudu udržitelné, aby v případě zásahů veřejné moci do materiálního ohniska ústavnosti (bod 5.) byla pravomoc Ústavního soudu takto výrazně omezena v případě abstraktní kontroly norem a jedinec byl fakticky nucen projít celou soudní soustavou, než by ve věci mohl rozhodovat Ústavní soud (s výjimkou situace, kdy by takového práva obrátit se na Ústavní soud využil ve věci rozhodující obecný soud). Naznačený postup

prostého zastavení řízení by významně snižoval ochranu základních lidských práv a svobod a podlamoval význam rychlého zásahu nejvýše povoláného soudu ochrany ústavnosti. Naopak situaci, kdy budou moci v individuálních právních věcech soudy opřít své rozhodování o normu, která obstála v rámci abstraktního přezkumu, lze označit za naplnění poslání soudcovské moci, jak ji pojímá náš ústavní pořádek.

III. Povaha napadeného rozhodnutí vlády

11. Prvním sporným momentem je, jakým aktem vláda v předmětném opatření reguluje chování adresátů práva. Základní otázka zní, zda představuje usnesení vlády právní předpis s možností jeho přezkumu Ústavním soudem, nebo napadené vládní rozhodnutí správním aktem s možností přezkumu správním soudem.
12. Jde totiž výslovně o usnesení vlády, které zjevně formálně nemá podobu nařízení vlády, tedy podzákonného právního předpisu. Vzhledem k tomu, že však tento akt vlády byl publikován ve Sbírce zákonů pod č. 392/2020 Sb. a reguluje neurčený okruh jeho adresátů v jejich právech a povinnostech (to dokonce ústavní povahy), pak je nutné takovou vládní aktivitu označit za vydávání právního předpisu *sui generis* (v opačném případě by se jednalo o opatření obecné povahy, které se však zásadně ve Sbírce zákonů nevyhlašuje a taky jím nelze omezovat ústavně zaručená práva a svobody).
13. Vláda tak postupuje pochybně už jen v tom, že nedodržuje základní atributy demokratického právního státu, kterým je povinnost státních orgánů činit jen to, co je jim výslovně dovoleno a postupovat přitom v předepsaných právních formách. Materiálně však její usnesení právním předpisem je a je pak přezkoumatelné Ústavním soudem. Opačný výklad by zásadně protiústavně omezoval právo poslanců a senátorů, příp. dalších oprávněných subjektů na přezkum vládní činnosti, kterým se omezují základní práva a svobody před Ústavním soudem. Takový výklad by se zcela přičil materiálnímu nazírání na právní stát a je nepřijatelný.
14. Ostatně plénum Ústavního soudu již posuzovalo jedno z vládních krizových opatření (omezující volný pohyb osob - usnesení vlády ze dne 15.3.2020 č. 215, o přijetí krizového opatření, zveřejněnému pod č. 85/2020 Sb.) a dospělo v usnesení sp.zn. Pl. ÚS 8/20 k závěru, že se jedná o právní předpis, když krizové opatření „*má právněnormativní obsah, který je vymezen obecným předmětem i třídou subjektů (viz bod 40). To znamená, že byl není napadený akt nařízením ve smyslu čl. 78 Ústavy, má povahu obecného normativního právního aktu. Na základě uvedeného závěru o obecnosti předmětu i adresátů předmětného usnesení proto Ústavní soud dospěl k závěru, že napadené krizové opatření vlády má materiálně povahu jiného právního předpisu ve smyslu čl. 87 odst. 1 písm. b) Ústavy nebo ustanovení § 64 odst. 2 zákona o Ústavním soudu*“. I když závěr vyslovený Ústavním soudem byl vtělen pouze do formy usnesení a nemá formální kvalitu nálezu, navrhovatelé jej pokládají za obecně správný a také z něj vychází.
15. V dalším rozhodnutí sp.zn. Pl. ÚS 20/20 ze dne 16.6.2020 Ústavní soud dospěl k závěru, že krizová opatření představovala „*obecnou regulaci, která upravuje svůj předmět a subjekty definičními znaky a vztahuje se na celé území České republiky a na neomezený počet subjektů. Ústavní soud proto přisvědčil navrhovatelce, že napadené usnesení vlády je právním předpisem [k obdobnému závěru dospěl ve věci obsahem srovnatelného usnesení vlády ze dne 6.4.2020 č. 387, o přijetí krizového opatření, vyhlášeného pod č. 150/2020 Sb.; viz usnesení*

sp.zn. Pl. ÚS 10/20, bod 19], čímž je dána také jeho příslušnost projednat návrh na zrušení jeho ustanovení.“

16. Ze všech shora uvedených důvodů pak navrhovatelé dospívají k závěru, že **napadené usnesení vlády může Ústavou ČR vytyčená skupina senátorů u Ústavního soudu napadnout** postupem dle čl. 87 odst. 1 písm. b) Ústavy ČR. I tato podmínka abstraktního přezkumu norem Ústavním soudem je tak splněna.

IV. Meritum věci

A) KRIZOVÝ ZÁKON A ZÁKONNOST OPATŘENÍ

17. Vláda vyhlásila své krizové opatření podle § 5 písm. c) až e) a § 6 odst. 1 písm. b) krizového zákona. Pokud jde o napadenou část, **navrhovatelé pokládají za protiústavní především omezení počtu osob na bohoslužbách limitem 100 osob a dále zákaz zpěvu při náboženských obřadech** (viz petit - část VI.). Je zřejmé, že tato opatření mají dopad na právo věřících se shromažďovat k výkonu náboženským obřadům a dále na konkrétní projev náboženské svobody při.
18. Z hlediska krizového zákona tedy jde o zásah do práva pokojně se shromažďovat dle § 5 odst. 1 písm. c) krizového zákona.
19. Navrhovatelé v prvním sledu namítají, že s ohledem na ústavněprávní garance náboženské svobody (viz níže pod bodem A)
- a) **vláda nedoložila žádné podkladové studie** či jiné informační podklady, které by **prokazovaly, že v České republice při náboženských obřadech dochází k výraznému přenosu virové infekce nemoci covid-19,**
- b) **vláda nedoložila žádné podkladové studie** či jiné informační podklady, které by **prokazovaly, že zpěvem i přes dodržení všech hygienických standardů** (roušky, rozestupy a sociální distanc) **při náboženských obřadech dochází v České republice k výraznému přenosu virové infekce nemoci covid-19.**
20. Přijatá opatření tak podle navrhovatelů nejsou způsobilá dosáhnout zamýšleného cíle a s ohledem na hodnocení významu náboženské svobody v naší zemi, jež tvoří součást materiálního ohniska ústavnosti (viz bod 5. shora), také nejsou přiměřená a neobstojí pohledem testu proporcionality.
21. Kompetence vlády dle výše specifikované zákonné úpravy jsou tak vymezeny **časovým hlediskem** (dobou trvání nouzového stavu), **prostorovým určením** (ve vymezeném prostoru ohroženého nebo postiženého krizovou situací) **určením práv**, která lze omezit, v neposlední řadě **určením nezbytností rozsahu** (v nezbytně nutné míře).

i) k prostorovému hledisku

22. Navrhovatelé musí nepochybně zmínit územní hledisko z pohledu zásady proporcionality. Proč jsou daná omezení plošná, když vláda spustila systém semaforu a v řadě regionů je situace i z epidemiologického hlediska uspokojivá? Proč mají mít okresy s rozumnou mírou šíření viru stejné zákazy a omezení, jako ty problematická. **Plošnost opatření je v případě výkonu náboženské svobody s ohledem na povahu a význam této svobody neakceptovatelná.**

ii) k míře omezení práv

23. Zákonným předpokladem omezení práv plynoucím z krizového zákona je též postup, respektující zásadu přiměřenosti, projevující se v minimalizaci zásahu do práv a svobod v závislosti od požadovaného účelu, který má být daným omezením dosažen. K omezení práv je tak možné přistoupit pouze v nezbytné míře. Opatření, které bylo možno stanovit při výkonu náboženské svobody ze strany věřících, mohla být méně invazivní a zároveň plně akceptovatelná a také účinná, aniž by docházelo k tak razantnímu zásahu do jejího výkonu.
24. Navrhovatelé pak dospívají k zjištění, že tyto kautely jak krizového zákona, tak ústavněprávních garancí výkonu náboženské svobody napadeným opatřením dodrženy nebyly.

B) ÚSTAVNÍ RÁMEC NÁBOŽENSKÉ SVOBODY

25. Článek 15 ve spojení s čl. 16 Listiny navazuje na kautely spojené s lidskou důstojností a zaručuje tak každému jedinci absolutní nedotknutelnost jeho duchovní svébytnosti. Každému je zaručena volnost zastávat jeho víru. Každému je zaručena svoboda tuto svou víru změnit. Každému je zaručena volnost i zůstat prost věroučným přesvědčením. Veřejná moc nesmí do tohoto prostoru „*absolutního privátního*“ jakýmkoli způsobem zasahovat a náboženskou svobodu omezovat či znemožňovat.
26. Ústavní soud ustáleně judikuje, že náboženskou svobodu lze zásadně vymezit především jako *forum internum*, tzn. jako svobodu každého vyznávat určité náboženství a víru, do níž není možno ze strany třetích osob a zejména veřejné moci zasahovat. Jde o tzv. status negativus, resp. libertatis, charakteristický vymezením svobodného prostoru jedince, do něhož veřejná moc nemůže vstupovat. Zároveň však je zřejmé, že omezení náboženské svobody na *forum internum* je nepostačující, neboť již pojmovým znakem náboženské svobody je právo každého projevit svoje náboženské vyznání navenek (náleží Pl. ÚS 6/02, část IV.).
27. Na druhé straně poté leží právo praktikovat a projevovat svou víru navenek ať již sám, či společně s ostatními, soukromě či na veřejnosti. Tyto vnější projevy víry jsou však z důvodu ochrany práv ostatních členů společnosti předmětem právní regulace. „*Účast na životě společenství je projev náboženství, chráněný čl. 9 Úmluvy. Svoboda náboženství podle čl. 9 Úmluvy vykládaná ve světle čl. 11 Úmluvy, tedy ustanovení, které chrání spolky proti neoprávněnému zásahu státu, zahrnuje také očekávání, že v daném společenství bude umožněno poklidně existovat, bez svévolného zasahování státu.*“ (srov. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 16.12.2004 *Nejvyšší svatá rada muslimského společenství proti Bulharsku*, č. stížnosti 39023/97).
28. Obě dvě základní lidskoprávní listiny (čl. 15, 16 Listiny a čl. 9 Úmluvy) tak chrání jak sféru vnitřního přesvědčení a náboženského vyznání (výše uvedené „*forum internum*“), ale i zároveň poskytuje ochranu jednání, které je úzce spjato s těmito postoji. Příkladem tohoto jednání navenek, tedy „*forum externum*“, jsou projevy náboženské svobody, jako jsou akty v křesťanské věrouce známé jakožto součást ritu, dále různá uctívání a vyjadřování oddanosti, bohoslužby, vydávání náboženských textů, vyučování náboženství, dodržování náboženských rituálů, nošení a vyvěšování náboženských symbolů (srov. Evropský soud pro lidská práva rozsudek ze dne 15.12.1983 *C. proti Spojenému království*, stížnost č. 10358/83), ale také například právo šířit náboženství a přesvědčovat ostatní k obrácení se na konkrétní víru (rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 25. května 1993, *Kokkinakis proti Řecku*, stížnost č. 14307/88). Ačkoliv se tedy svoboda náboženského vyznání primárně vztahuje k našemu vnitřnímu cítění, zahrnuje v sobě také svobodu projevit toto vyznání, ať už v soukromí či na veřejnosti. Například pro některé denominace náboženského směru *višnuismus* (také *vaišnavismus*), známé jakožto Hare Krišna, je již podle jeho zažitého

označení klíčový právě zpěv - *Haré Kršna Mahá-mantra* neboli *Velká mantra, velký osvobozující zpěv*. Úplný zákaz zpěvu, jak jej stanovuje vládní usnesení, se totiž v případě některých náboženství rovná jejich faktickému zakazu (nehledě na spodobu absurdity tohoto zakazu s klasickou českou pohádkou *Pyšná princezna* režiséra Bořivoje Zemana z r. 1952). Úloha, jakou sehraává zpěv v náboženských obřadech jednotlivých náboženství, která se vyskytují, je velmi rozličná: zatímco u některých je zákaz zpěvu možno vnímat jako pouhou nepříjemnost, u jiných jde o fatální zásah do způsobu, jakým je náboženská víra projevována. Dopad do křesťanského (katolického) ritu uvádí navrhovatelé dále pod bodem 50.

29. Svoboda náboženského vyznání není chápána nejen jako individuální právo, ale také jako právo projevovat svou víru či přesvědčení společně s jinými. Omezení svobody vyznání jen na individuální aspekt by vedlo k odepření svobody vyznání jako takové¹. Skloubení hodnot demokratické společnosti s aspekty projevů náboženské svobody se zabývala opakovaně i Rada Evropy (viz např. rezoluce č. 2076/2015 *Svoboda náboženství a soužití v demokratické společnosti*²).
30. Z hlediska projevů náboženského vyznání můžeme rozlišovat řadu jeho základních projevů (bohoslužbu, náboženské vyučování, provádění náboženských úkonů a obřadu - ritu). Možnost zásahů do těchto projevů (výkonu náboženské svobody), jak je předjímá čl. 16 odst. 4 Listiny a čl. 9 Úmluvy, musí vykládána s ohledem na výše uvedené pojetí vnitřní absolutní náboženské svobody přísně restriktivně (ústavní pořádek dle navrhovatelů zaručuje komukoli svobodu „skutečně věřit, čemu chce“) a je tomu tak ve výkladové praxi jak Ústavního soudu, tak Evropského soudu pro lidská práva.
31. Je nutno poukázat, že omezení náboženské svobody z hlediska jejich projevů dle ustálené judikatury Evropského soudu pro lidská práva musí probíhat v souladu se zásadou legality (zákonem) a je tvořeno dvěma základními aspekty: formálním a kvalitativním. Formální aspekt požaduje, aby úprava omezení ve vnitrostátním právu mělo podobu zákonnou, příp. podobu ustálené judikatury. Kvalitativním aspektem se rozumí povinnost, aby omezení upravené ve vnitrostátním právu bylo dostupné, **předvídatelné a vylučovalo svévoli**.
32. Právě nedostatky v tomto posledně zmíněném aspektu namítají navrhovatelé ve vazbě na vládní krizové opatření a dále také nedostatek podmínky nezbytnosti zásahu v demokratické společnosti, který není přiměřený k zamýšlenému legitimnímu cíli (ochrana zdraví obyvatelstva ve vztahu k této konkrétní epidemiologické nákaze - viz bod 19 shora). Detailní posouzení testu proporcionality provádí navrhovatelé níže pod body 38 an.
33. Navrhovatelé si přejí zdůraznit, že sice nemohli s ohledem na požadavek svého rychlého zásahu vůči přijatému vládnímu krizovému opatření provést důkladnou analýzu přijatých opatření i v jiných evropských státech, nicméně si **nejsou vědomi obdobného případu evropského státu, který by takto razantně (restriktivně) omezoval počet osob na náboženském obřadu či dokonce přímo zasáhl do náboženského ritu** (ve formě zmíněného zakazu zpěvu). Ze sdělení Evropské komise,³ které se týká kroků jednotlivých členských států během „pandemie“, však vyplývá, že **by země EU již neměly přistoupit k celostátním „karanténám“, které mají negativní dopad na sociální sféru a na ekonomiku**.

¹ WAGNEROVÁ, E.; ŠIMÍČEK, V.; LANGÁŠEK, T.; POSPÍŠIL, I. a kol. *Listina základních práv a svobod*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. str. 396, Komentáře

² Documents. Parliamentary Assembly. 2014 [cit. 2016-02-25]. http://websitepace.net/en_GB/web/apce/documents

³https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication_-_short-term_eu_health_preparedness.pdf?fbclid=IwAR0xsEkI2AtfPbvvyOM5XdDcad9Blqs0G3clD3LaxtD3U9lpg8zexb6OC6bQ

C) NEÚSTAVNOST NAPADENÉHO OPATŘENÍ

i) Šetření podstaty a smyslu základních práv a svobod

34. Nezbytnost omezení výkonu náboženské svobody je potřeba posuzovat v návaznosti na sledovaný legitimní cíl. Jak již bylo uvedeno, domníváme se, že daná omezení výkonu náboženské svobody nejsou s to dosáhnout zamýšleného cíle a nejsou také přiměřená, proto nelze dovést ani naplnění předpokladu nezbytnosti omezení výkonu náboženské svobody pohybu, jak vyplývá z napadeného vládního usnesení.
35. Nelze přitom opomíjet ani ustanovení článku 4 odst. 4 Listiny, dle kterého „*při používání ustanovení o mezích základních práv a svobod musí být šetřeno jejich podstaty a smyslu. Taková omezení nesmějí být zneužívána k jiným účelům, než pro které byla stanovena*“. Nelze tedy toliko s odkazem na obecnou možnost omezení výkonu náboženské svobody v krizové situaci, upravenou v krizovém zákoně, přijímat opatření, která nesměřují k naplnění zamýšleného účelu, tj. řešení vzniklé krizové situace.
36. Zvažování nezbytnosti omezení práva vyžaduje přesně opačný přístup, tedy určení okruhu situací, kdy se konkrétní právo omezuje s odůvodněním účelu, kterého se tím má dosáhnout a přesvědčivé argumentace, proč daný účel nelze dosáhnout jinými prostředky nespojenými se zásahem do základního práva, příp. prostředky, které omezení práva sice představují, ale v menší intenzitě.

ii) Konkrétní test proporcionality

37. Napadená opatření představují jednoznačný zásah do základního práva dle čl. 16 Listiny základních práv a svobod. Pro posouzení, zda tvůrce těchto opatření respektoval zásadu proporcionality a dosáhl spravedlivé rovnováhy mezi soupeřícími zájmy, je nutno aplikovat tradiční třístupňový test, který poprvé aplikoval Ústavní soud již v roce 1994⁴. Tento test zahrnuje tři kritéria:

- a) „*Prvním z nich je posouzení způsobilosti naplnit sledovaný legitimní cíl (kritérium vhodnosti) - zjišťuje se, zda konkrétní opatření může dosáhnout zamýšleného cíle, kterým je ochrana jiného než omezeného základního práva nebo veřejného statku.*
- b) *Dalším kritériem je posouzení nezbytnosti. V jeho rámci se zkoumá, zda byl při výběru vhodných prostředků použit prostředek, který je k omezenému základnímu právu nejšetrnější.*
- c) *Jako poslední je třeba posoudit přiměřenost (v užším smyslu), tj. zda újma na základním právu není nepřiměřená ve vazbě na sledovaný legitimní cíl. Opatření omezující základní lidská práva a svobody nesmějí svými negativními důsledky převyšovat pozitiva, která přináší kolidující zájem na jejich přijetí.*“⁵

38. Předně je nutno uvést, že Napadené opatření neobsahuje vůbec žádné odůvodnění. O tom, z jakých skutečností jeho tvůrce vycházel, co konkrétně má být přínosem zákazu zpěvu při bohoslužbách při boji proti epidemii COVID-19, proč byl omezen počet věřících právě na 100 osob, nebo proč nařizuje Vláda při bohoslužbě sedět, je možno pouze spekulovat.

Kritérium vhodnosti

39. Navrhovatelé při absenci odůvodnění ze strany vlády a také absenci příslušných podkladových studií (bod 19. shora) významně pochybují, že virus SARS-CoV-2 není „volnočasový virus

⁴ Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 4/94 ze dne 12. října 1994

⁵ Citováno z nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 18/17 ze dne 25. 9. 2018

napadající věřící, zpívající v kostele“⁶. Dle studie britské Imperial College nastává zhruba třetina přenosů v domácnosti, třetina na pracovišti či ve škole, a jen třetina v komunitě, kam by bylo možno zahrnout i návštěvu bohoslužeb, vedle mnoha dalších aktivit; při uvalení opatření typu „lockdown“ se sice omezí šíření na pracovišti a v komunitě, o to však vzroste intenzita kontaktů a tedy i četnost přenosů v domácnostech (až na 80%)⁶. Sebeprísnejší omezení volného pohybu ve volném čase tedy při nakažlivosti viru přenosu nezabrání ani jej podstatně neomezí, při absenci analogických opatření týkajících se pracovišť a zaměstnání. Přitom zkušenost ukazuje, že k významným případům hromadného přenosu viru SARS-CoV-2 došlo například na dolech, kde je velmi obtížné zajistit nošení roušek či udržení odstupu⁷, nebo v masokombinátech⁸.

40. Tím spíše k zastavení epidemie COVID-19 nemohou podstatněji přispět napadená opatření, uvalená selektivně na věřící. Dosud není podstatněji regulován pohyb osob v hromadné dopravě, povoleny jsou též návštěvy hypermarketů, ve kterých se shromažďuje velké množství osob a tráví zde třeba i celé víkendové dny. Vláda nijak nezdůvodnila, proč považuje za nutné z hlediska šíření viru SARS-CoV-2 přísně regulovat chrámy víry, avšak neregulovat „chrámy konzumu“. Dokonce i u divadel či kin, která regulována jsou, se umožňuje přítomnost 500 osob, u bohoslužeb však z nepochopitelných důvodů jen 100, přitom rizikovost pobytu v divadle a v kostele je prakticky totožná; z hlediska velikosti prostorů je dokonce v kostelích mnohdy rizikovost přenosu podstatně nižší, neboť jde zpravidla o velké budovy s vysokými stropy, ve kterých není zavedena klimatizace ani nucené větrání. Za zcela absurdní z hlediska rizikovosti lze pak označit fakt, že opatřením, tak jak je formulováno, jsou omezeny i bohoslužby pod širým nebem (jsou ale z epidemiologického hlediska, které zde reprezentuje veřejný zájem, opravdu nezbytná i v otevřených prostorech takto striktní opatření?). V tuto chvíli podle omezení platí, že má-li bohoslužba jen jediného návštěvníka, nemůže zpívat. Zpívat ale nemůže ani 100 účastníků současně, byť kvalitativně jde o zcela odlišné situace. Je tedy představitelné a v souladu se zásadou přiměřenosti by bylo diferencované omezení (např. povinnost roušek a rozestupů, proč není postačující podmínit zpěv jen s ochrannými rouškami? Jsou snad roušky, které jinak vláda dlouhodobě prosazuje, v tomto směru neúčinné?).
41. Navrhovatelům není známo žádné vědecké zdůvodnění zákazu zpěvu při bohoslužbách. Vláda patrně vychází z toho, že pokud člověk zpívá, vydechuje více kapének, které mohou přenášet vir. To snad může platit v případě křiku metalových zpěváků, nebo hlasitého zpěvu fotbalových fanoušků; rozhodně to však není validní úvaha v případě kostelního zpěvu, který je z povahy věci klidný a nevytváří tak větší rizika vylučování kapének, než běžná mluva. U věřících nadto může být vylučování kapének podstatně omezeno rouškou. Zákaz kostelního zpěvu tak lze označit za opatření zcela irelevantní z hlediska prevence šíření viru, přitom však tvrdě zasahující průběh bohoslužeb křesťanské víry.
42. Vládní omezení pak těžce dopadá například na pravoslavné kostely, v nichž se při bohoslužbách neseď a často v nich i chybí lavice.⁹
43. Lze tedy učinit dílčí závěr, že opatření v části zasahující do náboženských svobod je z hlediska svého účelu, kterým je ochrana před COVID-19, nevhodné pro svou neúčinnost.

Kritérium nezbytnosti

⁶ Ferguson, N. a kol., „*Impact of non-pharmaceutical interventions (NPIs) to reduce COVID-19 mortality and healthcare demand*“, <https://www.imperial.ac.uk/media/imperial-college/medicine/sph/ide/gida-fellowships/Imperial-College-COVID19-NPI-modelling-16-03-2020.pdf>

⁷https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/dul-darkov-karvina-covid-19-hornici-nakaza-koronavirus-testovani.A200521_201751_domaci_sub

⁸ <https://www.novinky.cz/koronavirus/clanek/korona-na-jatkach-v-nemecku-se-stala-rozbuskou-40328368>

⁹https://slovacky.denik.cz/zpravy_region/v-pravoslavnem-kostele-v-brode-se-zacnou-do-tri-mesicu-slouzit-mse-30170519.html

44. Druhým krokem testu je posouzení nezbytnosti napadeného opatření, tedy toho, zda byl při výběru jednotlivých omezení použit prostředek, který je k ostatním základním právům nejšetnější.
45. Z hlediska zahraničního srovnání navrhovatel poukazuje na to, že v současnosti některé země reagují na epidemii COVID-19 mírnějšími a přitom účinnějšími opatřeními. Konkrétně ve Švédsku se přistoupilo jen k velmi mírné regulaci volnočasových aktivit, přitom současná epidemiologická situace je v této zemi mnohem příznivější než v ČR. Příkladem jiného a vysoce úspěšného přístupu se jeví být Jižní Korea nebo Tchaj-wan, které se od počátku soustředily na co nejdokonalejší testování a trasování všech kontaktů pozitivně testovaných osob; tato strategie byla dostupná českému státu tím spíše, že vzhledem k mírnému jarnímu průběhu epidemie měl k dispozici celé měsíce na přípravu, přesto ale ani dosud přístup k testování není ani všeobecný, ani bezplatný. Zkušenosti z těchto zemí nabízejí též přístup tzv. chytré karantény, tedy důsledné trasování všech kontaktů s využitím moderních technologií, který však výkonná moc navzdory četným proklamacím dosud nedokázala zprovoznit.
46. S tím souvisí, že tvůrce napadeného opatření nerespektoval při vydání krizového opatření zásadu minimalizace zásahů, kdy mohl postupovat mírněji, zejména v mimopražských regionech a na venkově (viz shora b. 22). Množství kontaktů navzájem cizích lidí, ke kterým dochází při volnočasových aktivitách v lidnatém velkoměstě, je zcela nesouměřitelné s množstvím kontaktů ve venkovské obci, kde se v kostele sejde jen blízká komunita lidí, kteří se beztak potkávají denně ve vlaku či v zaměstnání. Proto tvůrce opatření mohl, a dle názoru Navrhovatelů také měl, využít možnosti decentralizace zásahů, například delegováním rozhodování o regulaci místních bohoslužeb na orgány krajské hygienické správy.
47. Závěr druhé podmínky testu proporcionality tedy je, že napadená opatření nejsou formulována tak, aby zamýšleného cíle dosahovala s co nejmenším zásahem do ostatních práv. Naopak formulace opatření i úplná absence jeho odůvodnění nasvědčuje, že o minimalizaci zásahů do náboženských práv nebylo při jejich vydání vůbec uvažováno.

Kritérium proporcionality v užším smyslu

48. Třetí kritérium testu je v Komentáři k Listině základních práv a svobod popsáno tak, že *„proporcionalita v užším slova smyslu neboli spravedlivá únosnost, hledá relaci mezi účelem a prostředkem. Vztaheno k rovině základního práva to pak znamená, že oběť přinesená v podobě omezení (zásahu do) základního práva se nesmí dostat to nepoměru s užitkem, který byl tímto omezením dosažen ve prospěch veřejnosti. Zkoumané opatření obstálo kritériu proporcionality v užším slova smyslu tehdy, když nezatěžuje nositele základního práva nadměrně, resp. zatížení není pro takovou osobu neúnosné.“*¹⁰
49. Napadené opatření představuje omezení základních náboženských svobod, které nemá historickou obdobu. Navrhovatelům není známo, že by kdykoliv v historii, ani za morových ran středověku, ani za tzv. španělské chřipky, bylo v kostelích zakazováno zpívat nebo chodit k přijímání. Takové zákazy mají své politováníhodné precedenty snad jedině v obdobích totality.
50. Pro ilustraci, jak striktně toto opatření, z hlediska epidemiologického takřka bezcenné, zasahuje do svobody bohoslužby a obřadu, je možno popsat jeho dopad na křesťanský (katolický) ritus, na průběh mše svaté, která je stáletou součástí naší i evropské kulturní tradice. Mše svatá je složena ze čtyř částí na sebe bezprostředně navazujících: Úvodní obřady, bohoslužba slova, bohoslužba oběti a závěrečné obřady. Při všech těchto částech se zpívá (*Kyrie eleison*, o nedělích též *Gloria in excelsis*, zpívají se také žalmy, o nedělích zaznívá

¹⁰ WAGNEROVÁ, E.; ŠIMÍČEK, V.; LANGÁŠEK, T.; POSPÍŠIL, I. a kol. *Listina základních práv a svobod*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012.

slavnostní *Credo*, pravidelně se zpívá též hymnus *Sanctus* a *Agnus Dei*). Při bohoslužbě oběti věřící přinášejí dary, konají se sbírky, věřící poklekají. Následuje svaté přijímání, věřící se modlí *Otče náš*, předávají si pozdravení pokoje, věřící přistupují k přijímání, i to doprovází zpěv. Po přijímání se sedí či klečí, po závěrečných obřadech věřící odcházejí. Jak je zjevné, mši svatou dle předepsaných pravidel nelze uskutečnit, pokud vláda zakáže zpěv, respektive jde o zcela zásadní zásah do bohoslužeb, náboženských úkonů a zachování obřadu. Pro tuto vládu, podporovanou komunisty, patrně není bohoslužebný obřad významný, možná jejím členům není ani známý¹¹; pro významnou část veřejnosti však představuje podstatný aspekt osobního a duchovního života. Na tomto místě se sluší připomenout, že záruky zachování obřadu tvoří podstatnou součást právní historie českého národa, obsaženou ve *Čtyřech artikulech pražských* či v *Basilejských kompaktátech*; nejde o něco, do čeho by měla bezdůvodně zasahovat výkonná moc.

51. Právo na duchovní útěchu, účast na bohoslužbě a posílení víry společnými obřady má význam dokonce i pro lidské zdraví, které se opatřeními Vláda proklamativně snaží chránit. Zdraví, na jehož ochranu má každý právo dle čl. 31 Listiny základních práv a svobod, je dle definice WHO „stavem kompletní fyzické, duševní a sociální pohody a nikoliv pouhé nepřítomnosti nemoci či vady“. A právě duševní a sociální aspekt zdraví je zejména u věřících výrazně posílen tím, že je bohoslužba zbavuje strachu a stresu z hrozeb, které se na ně hrnou ze všech médií a které při dlouhodobém působení mohou na vnímavějších z nich snadno zanechat i následky v podobě zhoršení zdraví fyzického. Ne nadarmo se říká „víra tvá tě uzdravila“; organismus člověka zbaveného strachu a stresu z neznámého díky víře je i fyzicky odolnější proti případné nákaze. V situaci, kdy vláda dosud nemůže svým občanům proti COVID-19 nabídnout žádný ověřený lék ani vakcínu, pouze neúčinné zákazy a omezení, neměla by jim odírat duševní, sociální a v důsledku i fyzickou sílu zdraví, spočívající ve společné nerušené bohoslužbě.
52. Pokud tvrdé zásahy do náboženských svobod poměříme jejich přínosy, je nutno konstatovat dvojí:
  - a) Dosud nemáme prokázanou reálnou hrozbu, kterou COVID-19 představuje. Odhady potenciální úmrtnosti na COVID-19 se divoce liší v zahraničních i národních zdrojích a vyjádřeních odborníků i státních autorit, kdy na jaře zazněly pesimistické odhady 340 tisíc obětí¹², v těžké době však premiér i ministr varovali před panikou¹³ a uváděli, že „v kritické fázi epidemie“ jsme již nyní¹⁴, jako důvod rozsáhlých omezení se uvádělo přehlcení kapacit intenzivní péče, nic z toho však v jarních měsících ani dosud nenastalo. Celková úmrtnost za období uváděné „první vlny“ zůstala dokonce příznivější než ve stejném období předcházejících let, jak vyplývá z dat Českého statistického ústavu¹⁵. Bez zlehčování rizik lze tedy objektivně konstatovat, že v rámci ČR *k dnešnímu dni* nemoc COVID-19 nezpůsobila významnou úmrtnost (relativně k jiným příčinám úmrtí), veškerá opatření jsou činěna zejména s ohledem na *potenciální budoucí rizika*, která jsou prakticky neznámá. Bezprecedentní zásahy do práv a svobod tedy probíhají v rámci principu „předběžné opatrnosti“, nikoliv v reakci na nastalá rizika – což je nutno při hodnocení jejich proporcionality zohlednit. Vláda je o tom patrně přesvědčena, měla by to mít ale důkladně

¹¹ <https://denikn.cz/341179/vlada-pri-uvolnovani-restrikcii-zapomnela-na-cirkve-duka-chce-kostely-otvirat-postupne/>

¹² Střet lékařů o koronavirus. Pírk radí nakazit všechny. Prymula: 340 tisíc obětí, <https://www.blesk.cz/clanek/zpravy-koronavirus/636754/stret-lekaru-o-koronavirus-pirk-radi-nakazit-vsechny-prymula-340-tisic-obeti.html>

¹³ „Nepanikařte, zásoby jídla nejsou nutné, vyzval Babiš. Nákaza tu není“, https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/koronavirus-andrej-babis-adam-vojtech-tiskova-konference-vyskyt-v-evrope.A200228_135609_domaci_lre

¹⁴ „Vojtěch: Nastává kritická fáze epidemie“

<https://www.novinky.cz/zahranicni/koronavirus/clanek/vojtech-nastava-kriticka-faze-epidemie-40318444>

¹⁵ https://www.czso.cz/csu/czso/obypz_cr

podloženo statistikami, které po více než půlroce, kdy je český stát konfrontován novým koronavirem, by již měly být nepochybně k dispozici. To, co snad bylo možné z lidského hlediska prominout v počátcích pandemie, nelze prominout nyní, kdy objem zkušeností a poznatků by měl být násobný. Vydává-li i v této situaci vláda opatření, která nejsou dostatečně odůvodněna a nerespektují podstatu omezovaných práv, musí jí to být jednoznačně kladeno k tíži.

- b) Napadené opatření nemá z hlediska ochrany zdraví žádný *terapeutický* efekt – zákazem zpěvu nebude žádný nemocný vyléčen. Vláda ČR však rezignovala i na účinná opatření, která snad mohla mít *epidemiologický* efekt – na rozdíl např. od jihoasijských států nezajistila „chytrou karanténu“, dokonce nezvládla ani bezpečným způsobem doručit ohroženým seniorům bezplatné ochranné prostředky¹⁶. Vláda ČR odůvodňuje mediálně své nynější konání potřebou „oplošťovat křivku“ či „snížovat číslo R“, což ovšem vychází z matematických modelů, jejichž metodologii ani vstupní data nelze dosud prohlásit za nezpochybnitelné, a jejichž vztah ke zdraví konkrétních občanů je zatím teoretický. Ale i kdyby nebyl, zákaz zpěvu a příkaz sedět v kostelích nemá ani ke snížení čísla R, ani k oplošťování křivky vědecky prokazatelný vztah. Vyhlášení omezení s odkladem účinnosti o čtyři dny nasvědčuje tomu, že ani vláda sama nepovažuje tato opatření za naléhavě nutná.
53. Je v neposlední řadě absurdní představa, že někdo při vstupu na náboženský obřad počítá počet osob, které o něj projeví zájem a 101. osobu již na obřad nepustí. Pokud jsou dodržena pravidla rozestupů a roušek nepokládají navrhovatelé za obhajitelné zejména v rozlehlých chrámech či jiných sakrálních prostorách, aby bylo uplatněno takto absurdní pravidlo.

iii) Principy demokratického právního státu

54. Základní definiční znaky České republiky, jako státu, představují principy, zásady a ideje, na kterých je její právní řád vystavěn, jsou koncentrovány v článku 1 Ústavy, dle kterého: „(1) Česká republika je svrchovaný, jednotný a demokratický právní stát založený na úctě k právům a svobodám člověka a občana. (2) Česká republika dodržuje závazky, které pro ni vyplývají z mezinárodního práva.“
55. Tyto principy demokratického právního státu nezanikají s vyhlášením nouzového stavu. Právě naopak, posílení pravomocí exekutivy za nouzového stavu musí být spjato s důsledným respektováním základních hodnot a nemůže vést ke zneužití moci. Důvěra v rozhodovací činnost orgánů státu, ať už jde o rozhodování orgánů moci zákonodárné, výkonné či soudní, je jedním ze základních atributů právního státu. Z ústavněprávních hledisek nemůže být akceptovatelné, pokud orgán veřejné moci při výkonu veřejné moci autoritativně rozhoduje o plošném omezování základních práv jednotlivců bez respektování limitů určujících oprávněnost do těchto práv zasáhnout. Idea úcty k právům a svobodám člověka a občana je napadeným opatřením ve vztahu k náboženské svobodě opomíjena.

Z výše uvedeného je zřejmé, že napadené usnesení je v rozporu se zákonným požadavkem postupovat při omezení výkonu náboženské svobody v nezbytném rozsahu, jak stanovuje

---

¹⁶ https://www.idnes.cz/ekonomika/domaci/posta-sukl-rouska-respirator-seniori-distribuce-technicka-norma.A200921_144258_ekonomika_mato

ustanovení § 5 a § 6 krizového zákona, tak i porušuje přípustná omezení s ohledem na čl. 16 odst. 4 Listiny a čl. 9 odst. 2 Úmluvy.

V. Žádost o přednostní projednání

56. Navrhovatelé žádají s ohledem na naléhavost věci v souladu s § 39 zákona o Ústavním soudu **o přednostní projednání svého návrhu**. S ohledem vymezený předmět řízení - jednu ze základních svobod v naší zemi, náboženskou svobodu a dále také s ohledem na vyhlášený nouzový stav a bezprecedentní omezení ústavních práv plošnými opatřeními vlády, a dále s ohledem na avizovaný postup dále vyhlášených opatření, jsou navrhovatelé přesvědčeni, že rozhodnutí nejvyšší soudní instance v zemi bude mít mimo vlastní rozhodnutí také výrazný judikatorní význam do budoucnosti.
57. Navrhovatelé si přejí uvést, že v době neustálých změn krizových opatření vlády je poměrně obtížné předložit soudu pouze jednu podpisovou listinu, proto předkládají podpisovou listinu na více listech. Také uvádí, že nepochybují, že jejich návrh má širokou podporu senátorů (a nikoli pouze předložený počet).

VI. Závěrečný návrh

S ohledem na výše uvedené se navrhuje, aby Ústavní soud vydal tento nále:

V usnesení vlády č. 958 ze dne 30.9.2020, vyhlášeného pod č. 392/2020 Sb., se dnem vyhlášení tohoto nálezu ve Sbírce zákonů z r u š u j í v článku II. bodě 3. slova „nejvýše však 100 osob,“ a dále slova „v průběhu bohoslužby se nezpívá“.

skupina senátorů Parlamentu ČR,

jednající Ivem V a l e n t o u, senátorem

zastoupení JUDr. Stanislavem P o l č á k e m, advokátem